

המכונה הגדולה של שיטת יחמות פטחה שוב

מנחם בגין הרים את עיניו, נעץ את מבטו בעדשת הטלוויזיה, וחילק ציונים: פמשלת רבין היא בסדר, הוא יתמוך בה. לא הייתה לו שום סיבה למנוע תמיכה זו מן הממשלה. כי היא פעלה השבוע בדיוק נמרץ לפי ההנחיות של בגין. אך נדמה, כי מנחם בגין אינו נותן רק את ההנחיות הפוליטיות לממשלה, אלא קובע גם את אמות-המידה הרעיוניות ש"הכל משתדלים לנוג על פיהן. השבוע היה הוא דובר הממשלה. אחרים גם יחד. מייך אחרי שנודעה ההחלטה הרתיגורל של הממשלה, נפתחה המקהלה הגדולה. לא היה ויכוח. כי כמו תמיד, בעבר, מסי חבר בריגעש שבר שאין אופוזיציה בישראל, ואין מדיניות אלטרנטיבית. יש רק קו

הסיפורים הקטנים מן הימים הגדולים:

היבוקים והתננות

קוממיות במשרדי מיניסטרוני החוץ בי וואשינגטון. אך דווקא רודמן היה זה שהדליף לישראלים את התפריט שאותו כדאי להגיש בעת הישיבות. התפריט היה כימעט קבוע: פירות מיובשים, בעיקר שופים, האהובים על קיסניג'ר, פירות טריים, בעיקר בננות, שקדים בעת הישיבות. במיקרים שבהם היו הישיבות גולשות לי שעת ארוחת-הצהריים או הערב, היו מוגש שים כריכים עם מוקה קולה. על-פי הוראת ראשה-הממשלה לא הגוש ארוחות של ממש בעת הישיבות.

החלק השלישי של השיחות, הוא החלק שבו כבר היה ברור לכל המשתתפים שליחותו של קיסניג'ר נכשלה. או התגלה קיסניג'ר אחר: מאופק, מהורהר, לעיתים אינו שומע את אשר מדברים אליו ומתנער אחר-כך, מנומס באופן מופגן.

כשחזר למלון המלך דויד ביום השישי בלילה, אמרה לו ננסי: "לא חשוב אם תצא מישראל עם הסכם או בלי, אבל אתה לא יכול לעזוב את ישראל בלי לראות את מצדה".

בשלוש לפנות בוקר אותר, טלפונית, פרופסור יגאל ידין בחווילת-הקייץ שלו בי מיכמורת. בתחילה סירב ידין לנסוע לי מצדה בבוקר, אולם אחר-כך נעתר. משך שעה ארוכה הוא הקסים, כידי ההרצאה הטובה עליו, את קיסניג'ר בחוש כובעי הטמבל. כשהסתיים הביקור במצדה, עמד קיסניג'ר על כך שידון יבוא אליו למלון, להיפגש עם ננסי ולשתות משקה קר. ידין המופתע, הופתע עוד יותר כאשר קיסניג'ר שאל אותו: "יגאל, מתי אתה בא לי ארצות הברית?" ידין סיפר לו כי הוא עומד לנסוע לארצות-הברית בעוד שלושה שבועות, לשרות הצרואת בבליט-מור. אהה מוכרח לקפוץ לוואשינגטון ולאכול איתנו ארוחת-בוקר, אמר לו קיסניג'ר. "אז אני מזכיר-המדינה, אני מודה לך, אבל אתה כל-כך עסוק היתה גם היא במיברק: בשימחה, אבל האם תקבלו אותי בלי ננסי?" אורח שהשתתף באותה ארוחת-ערב מספר, כי היא היתה כמעט כמו מסיבת מחזור של חברים מהג'מנסיה, וכי כל המשתתפים הקפידו לא להזכיר אפילו ברמז את שליחותו של שרי-החוץ האמריקאי. באותה מסיבה התגלה קיסניג'ר כאיש שיחתי מבריק ושיעשע את המסובים, בעיקר כספורים על פגישתו עם מאו צה-טונג.

של גור, שהשתתף כמשקיף בכל השיחות, מלבד אלה שנערכו בארבע עיניים בין קיסניג'ר לרבין, היה לתת הערכות צבאיות כאשר התבקש לעשות כן על-ידי שרי הביטחון או ראשה-הממשלה.

היחסים בין קיסניג'ר ליגאל אלון הפכו בדיחה בקרב החוגים המקורבים לצוות הישראלי. אלון היה היחידי אשר כינה את קיסניג'ר בשמו הפרטי: הנרי. הן רבין והן פרס פנו אליו בתוארו: "אדוני הר מוכר".

אינטימיות זו של אלון לא מצאה חן בעיני קיסניג'ר, והוא התייחס אליו בזלזול מסיים. כאשר היה פונה אליו וקורא לו: "יגאל", ניכר היה בקולו כי הוא לועג. רק אחרי שנפטר אחיו של אלון, אשר ידוע כי אלון היה קשור אליו ביותר, ואלון המשיך לבוא לישיבות הצוות למרות אבלו, כאשר הוא מתרועע בין בנימינה, שם ישבה משפחתו "שיבעה" לבין ירושלים, שינה קיסניג'ר את יחסו לאלון.

בעייה מיוחדת, בשמירה על הגייטרליות שלו, היתה לקיסניג'ר עם אשתו ננסי. ננסי לא הסתירה את אהדתה לישראל, וי נקיטת עמדה מפורשת לא התאימה לאופי שליחותו של קיסניג'ר. עיתונאים אמריקאים אף ידעו לספר לסקידים ישראליים, כי ג'יהאן סאדאת רמזה בעדינות לקיסניג'ר על מורת רוחה מיחסה של ננסי למצריים.

בעיקבות זאת ביקש קיסניג'ר מננסי לעשות מחווה ולהישאר באסואן, ביום השישי לפני שבוע, בעת שהוא חזר לישראל, כמישקל-נגד לפעמים שבהן נשי ארה בישראל, בביקור הזה ובביקור ש" עבר, בעת שהוא שוטט בין הבירות הי ערביות. ננסי הסכימה, והפסידה את, הערב הכי נעים שתיה לי בישראל, כפי שכונה קיסניג'ר את ארוחת-הערב שבה השתתף בביתו של רבין באותו יום שישי.

ביום התמישי לפני שבועיים נשלח מיבי רק מישראל לאסואן, דרך השגרירות הי אמריקאית, בו הוזמן קיסניג'ר להשתתף בארוחת-ערב אצל הרבנים עם רעייתו. ששובמו היתה גם היא במיברק: בשימחה, אבל האם תקבלו אותי בלי ננסי? אורח שהשתתף באותה ארוחת-ערב מספר, כי היא היתה כמעט כמו מסיבת מחזור של חברים מהג'מנסיה, וכי כל המשתתפים הקפידו לא להזכיר אפילו ברמז את שליחותו של שרי-החוץ האמריקאי. באותה מסיבה התגלה קיסניג'ר כאיש שיחתי מבריק ושיעשע את המסובים, בעיקר כספורים על פגישתו עם מאו צה-טונג.

העוזר הדליף תפריט

חלק השני של השיחות, לאחר שי קיסניג'ר חזר ממצריים בפעם הראי שונה, היה שונה לגמרי. קיסניג'ר נעים השיחה והמתחכם נעלם, במקומו נתגלה קיסניג'ר מתוח, מדבר במישפטים עצרים והותכים, ממקד את הנושא, ואינו מוכן לשמוע בדיחה או סיפור, ובוודאי לא להשמיע.

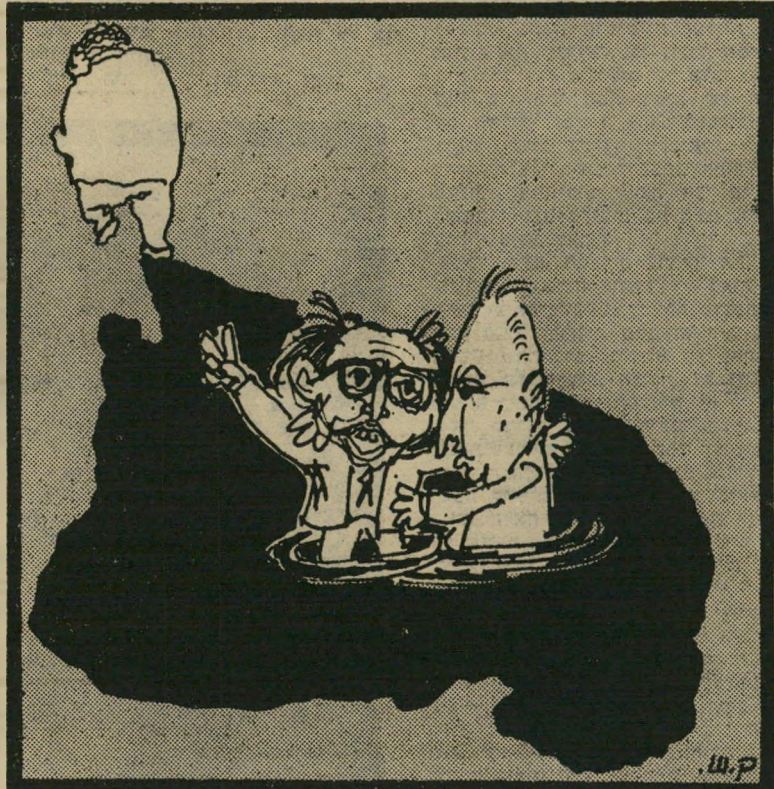
הוא לא התפרץ אפילו ברגעים הקשים ביותר של השיחות, ונהג בנימוס רב כלפי הצוות הישראלי. אולם חברי הצוות ש"ר עצמו סבלו מדיפעם מעקיצות, מנומסות אומנם, אך פוגעות, ומתחת לחגורה, עיקר הסובלים היו דווקא השניים המקורבים ביותר אליו, גץ סיסקו, ועוזרו האישי פיטר רודמן. אל השגריר האמריקאי בי ישראל קנת קיטינג לא התייחס קיסניג'ר כלל, וקיטינג לא פצה את פיו אפילו פעם אחת משך כל השיחות.

פיטר רודמן היה ללא ספק האישיות האמריקאית האהובה ביותר על הישראלים, עד היום אין יודעים אם הוא שולט בשפה העברית או לאו. בכל פעם שהיו פגשים אליו בעברית, היה משיב במישפט אחד, בעברית: "אני לא מדליף". רודמן אף ידע לספר כי שלט שאותו "סחב" פעם בעת ביקורו בארץ, ועליו כתוב: "זהירות — גבול לפניך" ניצב

ב מוצאי השבת האחרונה, לאחר הצות, נפתחה דלת חדרי-השיבות שר במישרד ראשה-הממשלה בירושלים, וחצי וותים — האמריקאי הישראלי — לחצו ידיים בפעם האחרונה.

מוזכרתו של ראשה-הממשלה רחל אלה, אשר ידעה כבר כי השיחות נכשלו וכי היא נזכחת בסיומה של פגישת היסטורית, וראתה את פניהם חמוריה-סבר של היוצי אים, פרצה בככי.

שר-הביטחון שמעון פרס ניגש אליה, נשק על לחיה ושאל אותה: "רחל, למה את בוכה?" "מה יהיה הסוף?" ייבבה רחל בשאלה. "אל תדאגי, הסוף יהיה טוב" הבטיח לה פרס.

האלטרנטיבה

דמעות וקול חנוק

מקורבי שרי-החוץ, המכירים אותו, היה ברור כי משהו בקירבו נישר בעת הביקור במצדה, לקיסניג'ר היה כבר ברור שליחותו נכשלה, עם כל מה שי קשור בכך בנוגע למעמדו ועתידו בארצות הברית, הסביר אחד מהם, "הציונות" ש ידין דחף לו באה ברגע שבו הוא היה חלש ומרוקן, חסר כושר-התגוננות, וה עשה לו משהו, הוא לא חפסיק לדבר על מצדה משך כל השבת.

אולם את ההפתעה הגדולה ביותר גרם קיסניג'ר בנמל התעופה בני-גוריון, לפני שיצא את הארץ. הוא היה נירגש, מהורהר, כאילו לא הבין מה קורה סביבו. סיפר אחד הנוכחים בנמל-התעופה.

עיניו של קיסניג'ר היו לחות, כאשר דיבר על יום עיצוב לאמריקה ולישראל, והזכיר את הנוער העלול ליהרג אם תפי רוץ מילחמה, היה קולו חנוק. לא ברור אם בכה על הנוער, על המילחמה או על סופו הפוליטי המתקרב.

אולם סצינת הדמעות לא היתה נחלת הבודדים אשר נמצאו בחדר האח"מים בלוד בעת שיחה בין רבין לקיסניג'ר, כאשר ניצב שרי-החוץ מול המיקרופונים ונפרד ממצלמות-הטלוויזיה וממכשירי ההקלטה, נשחק גרונו מבכי, והניצבים לידו הבחינו בדמעותיו.

לנוכחים בלוד היה עצוב לראות את הר דינמו המחשמל, את סוסיה-עבודה, האישי שהביס במירצו את השינה, את הבאים איתו במגע ואת העובדים איתו — כשהוא שבור, סחוט ומדוכא.

למעלה משבועיים קודם-לכן הגיע הנרי קיסניג'ר, בראשות הצוות הקבוע שלו, לירושלים. המחלף הראשון של השיחות היה נינוח. קיסניג'ר היה חופשי, עליו, קטע כמעט כל מישפט שלו ושל אחרים כסיפור ציבעוני. דומה היה לחברי הצוות הישראלי כי הם משתתפים בשיחות-רעים בלתי מחייבות, אשר תימשכנה לנצח.

עקיצות מתחת לחגורה

ולם כבר או אפשר היה להבחין ביחיו של קיסניג'ר לכל אחד מהסובבים אותו. כמדינאי מנוסה, הוא כיבר ביותר את ראשה-הממשלה יצחק רבין. קיסניג'ר מעולם לא פנה אף לא אחד מהישראלים האחרים, מבלי שפנה קודם אל רבין, כאילו ביקש רשות לפנות לפרס, אלון או הרמטכיל מוטה גור.

את שמעון פרס לא אהב קיסניג'ר בי תחילת השיחות. לעיתים אף היה עוקץ אותו עקיצה קלה, אכיני תמיד באלגנטיות רבה. רק לקראת סיום השיחות, גברה הערכתו של קיסניג'ר לפרס. הערכה זו נבעה גם מהעובדה שפרס התגלה, לפתע, למרות הדימוי שלו כציבור ובעיתונות, כמתון ופשרן בצוות הישראלי.

אל מוטה גור, אשר ישב משך כל הי שיחות זקוף על כסאו כשהוא מחזיק בגבו, מעולם לא פנה קיסניג'ר ישירות, תפקידו

אחד, זה שניצגו האמיתי והכן ביותר הוא מנחם בגין. כל המיפלגות של המימסד, אלה שכבר הגיעו אל הנחלת ואלה שעדיין לא הגיעו לכך, מיהרו לשלוח הודעות ברכה ועידוד לממשלה. כולם אמרו אותו דבר, כשכל אחד מוסיף פסוק אחר או שניים כדי לשמור על ייחודו, חרות ומר קד, מפ"ם והליברלים, המפד"ל ורצ"י, שנינו ולי"ע — כולם הסכימו כי החלטת הממשלה היתה נכונה, נכונה, גאה, לארי מית ושוחת-ישלום.*

מקהלה מדברת זו מצאה את המד הד מקובל בכנסת. שבוע אחרי הוויכוח הגדול על מימון המיפלגות (ראה הנדון), שהוכיח כי המיפלגות היריבות-כיכול שייכות כולן לקארטל גדול אחד, הוכח כי לקארטל זה יש גם תשתית אידיאולוגית משותפת. האיכיות הגדולה, אחרי המקהלה, התי חיל האיכות. כל המומחים-מטעם הוועקו אל המיקרופונים, בטלוויזיה, ברדיו ובי אסיפות, כדי לקיים אייזוכוח מסורתי, כשי כולם מסכימים עם כולם שהממשלה היא בסדר גמור, וכל אחד מנומק זאת על-פי דרכו העצמאית. העיתונות הצטרפה לאיכות זה, במישמעת לאומית ראוייה-לשמה. הכל חזר לימים הסובים שמלפני יוסי הכיפורים.

הקול היחידי שחרג ממקהלה זו ומתח ביקורת חריפה על החלטת הממשלה היה קולה של תנועת מרי. דבריה היו גם היחידים שחרגו מן ההסכמה הכללית בי רדיו ובטלוויזיה.